

ISTORIJOS ŠALTINIŲ TYRIMAI

7

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

VILNIAUS UNIVERSITETAS

ISTORIJOS ŠALTINIŲ TYRIMAI

Sudarė
Artūras Dubonis

7

Lietuvos istorijos institutas
Vilnius, 2021

Knygos leidybą finansavo
LIETUVOS MOKSLO TARYBA PAGAL VALSTYBINĘ LITUANISTINIŲ TYRIMŲ
IR SKLAIDOS 2016–2024 METŲ PROGRAMĄ
Projekto finansavimo sutartis Nr. S-LIP-21-26

Redaktorių kolegija:

Darius Antanavičius
(*Lietuvos istorijos institutas*)

Darius Baronas
(*Lietuvos istorijos institutas*)

Zenonas Butkus
(*Vilniaus universitetas*)

Artūras Dubonis (pirmininkas)
(*Lietuvos istorijos institutas*)

Mathias Niendorf
(*Greifswaldo universitetas*)

Rimvydas Petrauskas
(*Vilniaus universitetas*)

Irena Valikonytė
(*Vilniaus universitetas*)

Visi leidinio straipsniai recenzuoti dviejų mokslininkų.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISSN 2029-0705

© Lietuvos istorijos institutas, 2021

© Straipsnių autoriai, 2021

TURINYS

<i>Artūras Dubonis</i>	
Pratarmė	7

Straipsniai

<i>Сергей Полехов</i>	
Как короновать великого князя? Из истории „коронационной бури“ (1429–1430) и инсигний, предназначавшихся для Витовта	9
How is a Grand Duke Crowned as King? From the History of the “Coronation Storm” (1429–1430) and the Insignia Intended for Vytautas. <i>Summary</i>	74

<i>Laimontas Karalius</i>	
„Popierinė“ valstybė: XVI a. pirmosios pusės Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdžios mikrofizika (vieno atvejo tyrimas)	75
The “Paper” State: Microphysics of the Government in the Grand Duchy of Lithuania in the First Half of the 16th Century (Case Study). <i>Summary</i>	111

<i>Darius Antanavičius</i>	
Nežinomas 1641 m. Lietuvos Metrikos knygų sąrašas	113
The Unknown 1641 List of Books of the Lithuanian Metrica. <i>Summary</i>	154

<i>Jonas Drungilas</i>	
Bilevičių genealoginė kronika (XV–XVII a. pirmoji pusė)	157
Bilevičius Genealogical Chronicle (15th–First Half of the 17th Centuries). <i>Summary</i>	205

<i>Tamara Bairašauskaitė</i>	
Privati korespondencija kaip bajorų šeimos istorijos šaltinis: Bialozorų, Končų ir Römerių atvejis (XIX a. 3–9 dešimt.)	207
Private Correspondence as a Source on the History of a Noble Family: The Case of the Białozor, Koncza and Römer Families (1820s–1880s). <i>Summary</i>	234

Lietuvos Metrikos tyrimų ir leidybos projektas Rusijoje

Андрей Бондаренко, Олег Хоруженко

Об издании метрики королевы Боны в Институте российской истории Российской академии наук	237
On the Publication of Queen Bona Sforza's <i>Metrica</i> by the Institute of Russian History of the Russian Academy of Sciences. <i>Summary</i>	252

Publikacija

Regina Laukaitytė

Kanauninko Povilo Dogelio dienoraščio fragmentas: 1946 m. rugsėjo 10–1947 m. balandžio 18 d.	253
---	-----

Recenzijos

<i>„Для лепшое твердості...“: пергаментныя дакументы перыяду Вялікага Княства Літоўскага з фондаў Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі (1391–1566 гг.), уклад. Я. С. Глінскі, А. А. Жлутка, Д. В. Лісейчыкаў, Мінск: Беларусь, 2018. – 143 с.; [3] іл. (Александр Груша)</i>	309
<i>Стратегії та ритуали конфлікту: шляхетський соціум Волині зламу XVI і XVII ст. Джерела та інтерпретації, упорядник Н. П. Старченко; відп. ред. Г. В. Боряк, Київ: Інститут історії України НАНУ, 2020. – 615 с. (Світлана Блащук, Дмитрій Ващук)</i>	319
Santrumpos	323
Apie autorius	325
Autoriams	327
Guide for Authors	331

NEŽINOMAS 1641 M. LIETUVOS METRIKOS KNYGŲ SĄRAŠAS

Darius Antanavičius

Lietuvos istorijos institutas, Vilnius

Anotacija. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje, Vilniaus kapitulos fonde (F 43), saugomas Lietuvos Metrikos tyrėjų nepastebėtas savotiškas Lietuvos Metrikos knygų inventorių, sudarytas 1641 m. rugsėjo–spalio mėn. Jį parengė tuometis viešasis notaras kunigas Laurynas Mocarskis (*Wawrzyniec Mocarski*). Dėl objektyvių spragų Mocarskio sąrašas negali būti laikomas visaverčiu Lietuvos Metrikos knygų inventorių, bet, nesant kitos medžiagos, jis vis dėlto yra reikšmingas ir pravartus pagalbinis šaltinis siekiant suvokti viso Lietuvos Metrikos knygų komplekso raidos ir atskirų knygų istorijos subtilybes.

Raktiniai žodžiai: Lietuvos Metrika, Vilniaus vyskupystė, Laurynas Mocarskis, Vilniaus katedros kapitulos archyvas, Mamertas Herburtas.

Abstract. A unique inventory of Lithuanian Metrica books compiled in September–October, 1641, which had thus far escaped the attention of Lithuanian Metrica researchers, was discovered in the Vilnius Chapter’s collections (F 43) at the Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences. It was compiled by the notary public Fr Laurynas Mocarskis (*Wawrzyniec Mocarski*). Due to objective shortcomings, Mocarski’s list cannot be considered a proper inventory of the Lithuanian Metrica books, but, lacking other material, it is nonetheless an important and useful auxiliary source helping us to understand the development of the entire complex of books of the Lithuanian Metrica and subtleties in the history of individual books.

Keywords: Lithuanian Metrica, Vilnius Diocese, Laurynas Mocarskis, Vilnius Cathedral Chapter archive, Mamert Herburt.

Šiuo straipsniu ir skelbiama publikacija siekiame pristatyti tyrėjams dar vieną nežinomą XVII a. pirmosios pusės Lietuvos Metrikos [toliau – LM] knygų sąrašą, leisiantį geriau pažinti sudėtingą LDK kanceliarijos knygų komplekso raidą ir vidinę sandarą.

LM istorijos tyrėjams gerai žinoma opi šaltiniotyvinė jų tiriamo objekto problema – trūksta išlikusių LM inventorių (aprašų) iki pat XVIII a. vidurio, kai buvo sudarytas pirmas viso LM komplekso inventorių, kuris dabar, beje, irgi laikomas žuvusiu. Iš XVI–XVII a. iki šiol žinojome vos apie du tokius sąrašus – 1623 m. kovo 11 d. kanclerių knygų sąrašą ir 1623 m. lapkričio 26 d. originalių knygų sąrašą¹. Prie jų dar galima su išlygomis priskirti prieš gerą dešimtmetį mūsų sudarytą vicekanclerių knygų sąrašą, parengtą pagal 1641 m. spalio 14–15 d. vicekanclerių knygų revizorių paliktas žymas pačiose knygose².

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje, Vilniaus kapitulos fonde (F 43), saugomas LM tyrėjų nepastebėtas dar vienas savotiškas LM knygų inventorių, sudarytas 1641 m. rugsėjo–spalio mėn. Šį inventorių parengė tuometis viešasis notaras kunigas Laurynas Mocarskis (*Wawrzyniec Mocarski*), 1645 m. tapęs Vilniaus vyskupystės kancleriu, o 1648 m. – Vilniaus katedros kapitulos kanauninku ir miręs 1657 m.

Jis gerai žinomas Vilniaus vyskupystės ir katedros kapitulos istorijos tyrėjams kaip asmuo, XVII a. ketvirtą–penktą dešimtmetį ypač rūpinęsis Vilniaus vyskupystės ir katedros kapitulos bažnyčios dokumentais ir organizavęs jų perrašymą į kopijų knygas, dėl kurių daug šių dokumentų tekstų pasiekė mūsų dienas. Pagaliau Mocarskiui turime būti dėkingi už Vilniaus vyskupystės ir katedros bažnyčios kapitulos archyvų išsaugojimą per 1655 m. Maskvos caro kariuomenės įvykdytą Vilniaus okupaciją ir nusiaubimą. Visi šie faktai gerai žinomi remiantis Vilniaus katedros kapitulos posėdžių protokolų knygų įrašais ir išsamiai aptarti kitų mokslininkų³, todėl prie jų ilgiau nesustosime.

Rūpindamasis Vilniaus vyskupystės ir katedros kapitulos dokumentais, Mocarskis padarė paslaugą ir LM istorijos tyrėjams – 1641 m. rugsėjo–spalio mėn. Varšuvoje,

¹ Г. Голенченко, „Реестр книг Метрики Великого княжества Литовского 1623 г.“, *Исследования по истории Литовской Метрики. Сборник научных трудов*, t. 2, Москва, 1989, p. 336–356; D. Antanavičius, „Originalių Lietuvos Metrikos XVI a. knygų sąrašas“, *Istorijos šaltinių tyrimai*, t. 4, sudarė A. Dubonis, Vilnius, 2012, p. 157–184.

² Д. Антанавичюс, „Ревизия книг Литовской Метрики 1641 г. и формирование самостоятельной группы вице-канцлерских книг“, *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos šaltiniai. Faktas. Kontekstas. Interpretacija*, Vilnius, 2007, p. 139–178.

³ W. Semkowicz, [Przedmowa i Wstęp], *Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej. Tom 1 (1387–1507)*, wyd. W. Semkowicz, J. Fijałek, Kraków, [1932–1948–] 1994, p. XV–XVII, XXX, XXXII–XXXVII.

vykstant Respublikos seimui, Vilniaus vyskupo Abraomo Vainos nurodymu parengė Vilniaus vyskupystės dokumentų, esančių LM knygoje, inventorių.

Apie patį rankraštį. Šiuo metu visi norintys gali jį išvysti ir atsisiųsti savo reikmėms Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos elektroniniame Rankraščių kataloge surinkę jo šifrą F 43–148, todėl nurodysime tik svarbiausius dalykus. Rankraščio formatas – *in folio*. Viršelis – iš kartono, aptraukto šviesiai rusvos spalvos oda. Ant viršelio yra keletas lengviau ar sunkiau perskaitomų neesminių užrašų. Antraštiniame lape (dabartinės paginacijos lapas 1^a) skelbiama:

Repertorium caesarum ecclesiasticarum dioecesis Vilmensis ex Metricis Magni Ducatus Lituaniae tam maioris quam minoris cancellariae de mandato illustrissimi et reverendissimi domini domini Abrahami Woyna episcopi Vilmensis feliciter moderni per reverendum dominum Laurentium Mocarski publicum autoritate apostolica notarium sub tempus comitorum Varschaviae celebratorum anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo primo septembris et octobris diebus collectarum et accurate connotatarum

[Inventorius Vilniaus vyskupystę liečiančių dokumentų, kuriuos iš Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didžiosios [t. y. kanclerių] ir mažosios [t. y. vicekanclerių] kanceliarijos Metrikos (knygų) šviesiausiojo ir pagarbiausiojo pono, pono dabartinio Vilniaus vyskupo Abraomo Vainos nurodymu 1641 Viešpaties metais, rugsėjo ir spalio dienomis, Varšuvoje surengto seimo metu surinko ir tiksliai sužymėjo pagarbusis ponas ir Apaštala Sosto galia viešasis notaras Laurynas Mocarskis.]

Rankraštis iš pat pradžių priklausė Vilniaus vyskupystės archyvui. Tai byloja paskutiniame lape (dabartinės paginacijos 101 lape) paties Mocarskio palikta žyma: *Verificavit, connotavit, in ordinem redegit et ad archivum dioecesis Vilmensis reddidit idem qui supra Laurentius Mocarski anno 1643 die 25 septembris synodi dioecesanae publicus notarius*, t. y. „patikrino, sužymėjo, eilės tvarka sudėjo ir atidavė į Vilniaus vyskupystės archyvą aukščiau [t. y. cituotame antraštiniame lape. – D. A.] minėtasis Laurynas Mocarskis, 1643 m. rugsėjo 25 dieną, vykstant (Vilniaus) vyskupystės sinodui, ėjęs viešojo notaro pareigas“.

Ant antrojo kietviršio yra išlikusi, matyt, senoji rankraščio signatūra – *Nro XII*. Antraštinio lapo kitoje pusėje randame dar vieną svarbų įrašą: *Archivio diaecesano Vilmensi librum istum multum utilem et necessarium retuli anno Domini 1780 die 31 maii Petrus Samson Toczyłowski cantor praelatus cathedralis et officialis generalis Vilmensis*, t. y. „(aš), Vilniaus katedros prelatas kantorius ir generalinis oficiolas Petras

Samsonas Točylovskis, 1780 Viešpaties metų gegužės 31 dieną gražinau Vilniaus vyskupystės archyvui šią labai pravarčią ir reikalingą knygą“. Ne visai aišku, ar jis reiškia, kad Točylovskis (1741–1807) laikinai buvo pasiėmęs šį rankraštį sau, ar veikiau tai, kad gražino jį archyvui kažkokiu būdu atgavęs jį iš kitų asmenų. Pastaruoju atveju išeitų, kad rankraštis nežinia kada ir kuriam laikui buvo paimtas iš vyskupystės archyvo, bet 1780 m. vėl į jį sugrįžo. Paskutinis įrašas, papildantis Mocarskio paliktąjį ir šį bei tą pasakantis apie rankraštį, yra padarytas Vilniaus prelado scholastiko Mamerto Herburto (1794–1871): *Die vero 31 augusti 1859 anno eumdem librum paragraphis distinxit, succintius Polonice in alterum exemplar traduxit ad posterorum gratam memoriam sibi conciliandam Mamertus Iosephus de Fulstin Herburti scholasticus cathedralis Vilnensis, sacrae theologię doctor manu propria*, t. y. „Vilniaus katedros scholastikas, šventosios teologijos daktaras Mamertas Juozapas Herburtas iš Fulštyno, siekdamas dėkingo ainių atminimo, 1859 metų rugpjūčio 31 dieną minėtą knygą suskirstė paragrafais ir kitu egzemplioriumi glaustai išvertė į lenkų kalbą“. Apie Herburto atliktą lenkišką vertimą, surašytą atskiru egzemplioriumi, kol kas nieko nežinome. Pagaliau, kadangi išlikęs originalas, jis mums vis tiek būtų antraeilis. Rankraščio pabaigoje yra Mocarskio sudaryta suregistruotų dokumentų rodyklė, parengta vietovių, taip pat institucijų ir pareigybių principu (l. 94^v–101). Rodyklėje dokumentai nurodomi pagal paties rankraščio puslapius, kuriuose jie įrašyti. Po rodyklės rankraštyje dar yra 13 neprirašytų ir nepaginuotų lapų.

Faktas, kad ant rankraščio nėra jokių buvusios Vilniaus viešosios bibliotekos (1867–1915) lipdžių ir signatūrų, mums byloja, kad šio rankraščio nepalietė 1892 m. Rusijos Imperijos administracijos įsakymas perduoti Vilniaus vyskupystės ir katedros kapitulos rankraštinius rinkinius minėtajai bibliotekai. O toks likimas jį galėjo ištikti turint galvoje, kad didelė dalis būtent senojo Vilniaus vyskupystės archyvo dokumentų tais metais buvo iš tiesų konfiskuota siekiant perduoti Viešajai bibliotekai. Tai, kad mūsų analizuojamas rankraštis tarp jų nepateko, liudija, kad jam arba „nusišypojo sėkmė“, arba jis tuo metu jau buvo perkeltas į kapitulos archyvą, kurio rusų administracijos pareigūnai per nežinojimą nerado katedroje. Tokiu būdu šis rankraštis ir toliau ramiai gulėjo Vilniaus katedros kapitulos archyve. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, 1939 m. rudenį, Vilniaus kapitulos archyvas, kaip ir Katedros lobynas, dėl saugumo buvo užmūrytas bažnyčios sienose ir surastas tik 1956 m. (lobynas apskritai tik 1985 m.). Ši medžiaga perduota tuometei Lietuvos TSR Mokslų akademijos Centrinei bibliotekai (dabar – Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka), kurios fonduose ji saugoma iki šių dienų.

Tiek apie patį rankraštį. Kaip techniškai buvo parengtas 1641 m. sąrašas? Kaip matyti iš cituotos jo antraštės, tiesioginį nurodymą imtis šio darbo davė pats Vilniaus vyskupas Abraomas Vaina (1569–1649). Mocarskis galėjo lengvai prieiti prie LM knygų: tuometis kancleris Albrechtas Stanislovas Radvila (1593–1656) garsėjo palankumu dvasininkijai, negana to, jo kanceliarijos regentais buvo katalikų kunigai – Vilniaus kanauninkai. Atsižvelgiant į per tokį trumpą laiką atlikto darbo mastą (per du mėnesius buvo nuodugnai peržiūrėta ir suregistruota daugiau kaip 200 knygų medžiaga), neabejotina, kad Mocarskis turėjo keletą pagalbininkų, nors inventoriaus antraštėje visą darbą priskyrė tik sau. Šie asmenys greičiausiai buvo naujojo kanclerių knygų regento Jono Daugėlos Zavišos (apie 1597–1661)⁴ paskirti žemesnio rango LDK kanceliarijos pareigūnai, kasdien susidurdavę su knygomis ir geriausiai išmanę jų specifiką. Pirmiausia reikia atkreipti dėmesį į tai, kad dauguma XVI a. LM knygų buvo surašytos rusėniškai (kartu ir jų dokumentų registrai), o katalikų kunigas, gavęs išsilavinimą lotyniškų rašmenų pagrindu, vargu ar be specialaus pasiruošimo būtų įstengęs greitai krimsti kirilica surašytus tekstus. Daugeliu atvejų Vilniaus vyskupystės dokumentų buvo ieškoma pirmiausia pasitelkus LM knygų pradžioje esančius įrašytų dokumentų sąrašus (registrus). Kai šių nebūdavo, tada buvo perverčiamos ir pačios knygos.

Rasta medžiaga sugrupuota pirmiausia chronologiniu principu pagal valdovus, t. y. pradedama Aleksandro Jogailaičio ir baigiama Vladislovo IV laikotarpio knygomis. Iki 1641 m. susiformavęs nedidelis vicekanclerių knygų komplektas išskirtas į atskirą paskutinę grupę (nr. 169–192). Čia taip pat jau į atskirą pogrupį išskirtos

⁴ 1643 m. vasario 3 d. įvykusiame Vilniaus kapitulos posėdyje už pastangas įteisinti Vilniaus kapitulos privilegijų ir fundacijų dokumentus, įrašytus į Lietuvos Metriką kaip kopijas (dabar šios kopijos yra LM 115 knygoje) ir iš LM kopijų savo ruožtu surašius atskirą kapitulos vadinamąją IV kopijų knygą (dabar saugomą Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyriuje – F 43-205), Zavišai buvo sumokėta didžiulė 300 florenų premija. Iš įrašo aiškėja, jog kapitula norėjo, kad Zaviša tokiu pačiu būdu baigtų Metrikoje aktuoti likusias kapitulos privilegijas ir kapitulos lėšomis parengtų „trečiąją“ tokių kopijų knygą, kuri būtų pagaminta iš pergamento ir pasirašyta Vladislovo IV bei antspauduota LDK antspaudu. Žr.: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyrius, F 43 (Vilniaus kapitula), rankr. 218, l. 448, nr. 1252: „Gratitudo capituli erga admodum reverendum d. Zawisza canonicum / Venerabile capitulum post relationem admodum reverendi domini Zawisza, confratris sui, de subscriptis inprimis per oblatas manu illustrissimi ducis Radivili cancellarii MDL, deinde conscriptis in Metricis et per extractum ex Metricis in volumine descriptis cura et diligentia ipsius privilegii et fundationibus capitularibus in vim gratitudinis ipsi trecentos florenos ex fisco suo assignaverunt et persolvendas decreverunt cum spe ulterioris gratitudinis, cum eadem ipsius cura opus consummatum fuerit, videlicet residuum privilegiorum, quaecunquam reperiuntur, eodem modo Metricis inserendo et volumen tertium in pargameno sumptu capituli comparando authenticum cum subscriptione regiae maiestatis et appensione sigilli Ducatus Littuaniae conficiendo. Quae omnia pro posse suo se facturum admodum reverendus dominus Zawisza promisit venerabili capitulo.“ Šis sumanymas, regis, taip ir nebuvo įgyvendintas.

teismų nutarimų (dekretų) knygos (nr. 185–192), kurios kanclerių knygų atveju nėra skiriamos. Apskritai kanclerių knygų vidiniai pogrupiai idealiai atitinka abiejų 1623 m. LM inventorių skyrius: Aleksandro Jogailaičio (nr. 1–3), Žygimanto I (nr. 4–27), Žygimanto Augusto (nr. 33–99), Henriko Valua (nr. 100), Stepono Batoro (nr. 101–120) ir Zigmanto III (nr. 143–168) knygos.

Į atskirus teminius-dalykinius pogrupius – kaip ir išlikusių 1623 m. inventorių atveju – išskirtos tik karalienės Bonos Sforcos knygos (nr. 28–32), lotyniškai surašytos Palenkės vaivadijos apeliacijų valdovo teismui knygos (nr. 121–127) ir vietos, daugiausia Vilniaus vaivadijos, teismų knygos (nr. 128–142).

Knygose rasti dokumentai, susiję su Vilniaus vyskupyste, suregistuoti taip. Nurodžius konkrečią knygą, vidinėje paraštėje įrašytas knygos lapas (*fol.*), pagrindinėje skiltyje, apvestoje rėmeliais, pateikiama dokumento antraštė (pavadinimas), perimta, kaip minėta, dažniausiai iš bylų registru, o išorinėje paraštėje – savotiškas raktažodis, pavyzdžiui, Vilnius, Kaunas, Merkinė, kapitula, katedra, vyskupas, pranciškonai, jėzuitai ir pan., į kuriuos nurodoma rankraščio pabaigoje esančioje rodyklėje. Dokumentų anotacijų kalba – lenkų, kuria tiesiog kartojami daugiausia rusėniškų dokumentų pavadinimai. Tuo lengva įsitikinti peržvelgus jau išleistas LM knygas ir palyginus dokumentų antraštes su tomis, kurios įrašytos inventoriuje. Žinoma, pasitaiko praleidimų, t. y. ne visi dokumentai, susiję su Vilniaus vyskupyste, buvo pastebėti ir įrašyti, bet tai ir suprantama.

Vienas svarbiausių šios publikacijos tikslų – sudaryti kuo tikslesnę inventoriuje minimų ir dabartinių LM knygų konkordanciją, be kurios Mocarskio darbas yra mažai naudingas ir iki šiol nenaudojamas. Ją rengdami susidūrėme su keletu objektyvių trukdžių. Pirma, knygų, kuriose Mocarskis iš viso nerado ieškomos medžiagos, apibūdinimų glaustumas (pavyzdžiui, *Księgi dwudzieste trzecie sub numero 23 / Nie mają nic kościelnego*), niekaip neleidžiantis tiksliai jų identifikuoti pagal dabartinę RGADA numeraciją. Tokios, pavyzdžiui, yra inventoriaus pozicijos nr. 56, 96, 103, 138–142, 181, 183–184. Antra, dalies paminėjimų ir dabartinių LM knygų identifikavimas tebėra problemiškas, nes pagal dokumentus, įrašytus į inventorių, niekaip nepavyko jų sutapatinti su dabartinėmis išlikusiomis knygomis. Tokios yra inventoriaus pozicijos nr. 109, 137, 169, 182, 187.

Sudarius inventoriuje minimų ir dabartinių LM knygų konkordanciją, išryškėjo keletas svarbių dalykų. Pirma, Mocarskis gavo peržiūrėti ne visas šiuo metu žinomas LM knygas. Tokias knygas galima suskirstyti į dvi grupes: knygas, kurių 1641 m. kanceliarijoje dar nebuvo, ir tos, kurių dėl įvairių priežasčių jis tiesiog negavo arba sąmoningai neįtraukė į inventorių. Tarp pirmųjų paminėta keletas ori-

ginalių LM knygų, kurios pateko į kanceliariją jau po 1641 m., pavyzdžiui, kn. 9, 61, 65, 223, 285.

Tarp knygų, kurios nepateko į inventorių, bet tuo metu neabejotinai buvo LDK kanceliarijoje, pirmiausia nurodytinos šios: kn. 4, 32, 40, 58, 75, 79, 81, 82, 87, 94, 98?, 225, 242, 243, 247, 250, 252, 253, 255, 256, 260, 262, 273, 276, 280, 298, 299, 302, 305, 306. Kai kurių jų nutylėjimą galima būtų paaiškinti.

Pavyzdžiui, kn. 273, 276, 280, 302, 305, 306 yra LDK magdeburginių miestų miestiečių apeliacijų valdovo (asesorių ir reliacijos) teismams knygos. Tai, kad pirmosios trys buvo 1623 m. kovo 11 d. LM kanclerių knygų inventoriuje, – įrodytas faktas. Gali būti, jog visos 6 miestiečių apeliacijos knygos Mocarskio nebuvo paminėtos todėl, kad išvydus jų antraštes net nesitikėta jose rasti ieškomos informacijos, nors teisybės dėlei reikia pasakyti, kad po keletą dokumentų, susijusių su Vilniaus vyskupystėje veikusiomis bažnyčiomis, vienuolynais ar dvasininkais, jose vis dėlto pasitaiko.

Tą patį galima pasakyti apie kn. 75, 79, 81, 82, 87, 98, 105. Tai Livonijos reikalų knygos. Penkios iš jų minimos 1623 m. kovo 11 d. LM kanclerių knygų inventoriuje, o Mocarskio inventoriuje – akivaizdžiai tiesiog praleistos.

Kebčiau paaiškinti, kodėl dalį LDK vietos administracijos pareigūnų (daugiausia vaivadų) teismų knygų Mocarskis bent paminėjo, o kitas – praleido. Praleistosios yra šios: kn. 40, 225, 242, 243, 247, 250, 252, 253, 255, 256, 260, 262. Neaišku, kur „pradingo“ LM kn. 4, 32 ir 58.

Vis dėlto įdomiausia, kaip atsitiko, kad Mocarskis neįtraukė į savo inventorių beveik pusės (iš viso – 13) tų vicekanclerių knygų, kurias tuo pat metu tikrino ir savo parašu patvirtino naujasis kanclerių knygų regentas Zaviša. Štai šios net nepaminėtos LM vicekanclerių knygos: 94, 112, 285, 298, 299, 305, 307–309, 313–315, 318.

Neaišku, ar naujasis regentas tuo metu jas buvo paėmęs ir laikė pas save, todėl Mocarskis tiesiog jų negavo, ar būta kokių nors kitų priežasčių. Pagaliau žvelgiant į Mocarskio sudarytą inventorių chronologiškai (t. y. iki 1641 m.), akivaizdu, kad čia taip pat trūksta kai kurių XVII a. ketvirtojo dešimtmečio LM knygų, pavyzdžiui, 103, 106–108, 113, 310–312, 316, 317, 319. Kodėl inventoriuje nėra kai kurių iš jų (pavyzdžiui, kn. 107, 108, 113, 319), paaiškinti gana paprasta. Jos paprasčiausiai dar nebuvo baigtos formuoti ir, matyt, tebebuvo LDK raštininkų, atsakingų už jų tvarkymą, rankose.

Dėl šių spragų Mocarskio sąrašas negali būti laikomas visaverčiu LM knygų inventoriumi, bet, nesant kitos medžiagos, jis vis dėlto yra reikšmingas ir pravartus pagalbinis šaltinis, padedantis suvokti viso LM knygų komplekso raidos ir atskirų knygų istorijos subtilybes.

Pirma, jis galutinai įrodo, kad 1641 m. rugsėjo–spalio mėn. visas LM knygų kompleksas buvo Varšuvoje LDK kanclerio Albrechto Stanislovo Radvilos žinioje. Atskirame 1641 m. vicekanclerių knygų patikrai skirtame straipsnyje, publikuotame rusų kalba, esame išsamiai aptarę visas faktines tos patikros aplinkybes⁵, kurias čia reikia tik glaustai pakartoti.

1640 m. lapkričio 17 d. mirus LDK vicekancleriui Steponui Pacui, buvo gerokai „perstumdytos“ visos kanceliarijos pareigybės. 1641 m. rugpjūčio 30 d. LDK vicekancleriu buvo paskirtas Marcijonas Tryzna, iki tol ėjęs LDK raštininko ir dvasininkijos reikalų referendoriaus pareigas, o pastarąsias perėmė Vilniaus kanauninkas ir Gardino prepozitas Pranciškus Isaikovskis, iki tol buvęs Didžiosios kanceliarijos regentu. Savo ruožtu jo pareigos atiteko Vilniaus kanauninkui ir būsimam Vilniaus vyskupui Jonui Daugėlai (Daugialai) Zavišai (apie 1597–1661). Minėtame straipsnyje padarėme išvadą, kad mirus vicekancleriui Pacui, kancleris Radvila – tiksliai nežinoma, kuriuo metu, – perėmė savo žinion vicekanclerių knygas, kol bus paskirtas naujasis vicekancleris. Kai juo tapo Tryzna, Radvila Varšuvoje perdavė jam vicekanclerių knygas. Mocarskio sudaryto dokumentų inventoriaus antraštė ir turinys tai galutinai patvirtina.

Antra, jis praplečia mūsų žinias apie atskiras LM knygas. Ypač minėtinas pirmosios (pagal dabartinę RGADA numeraciją) LM knygos atvejis⁶. 1623 m. kovo 11 d. sąrašė ji „pasislėpė“ po paskutine karalienės Bonos Sforcos knygų grupės (arba 37 pagal ištisinę numeraciją) pozicija, kurią Patricia Kennedy-Grimsted klaidingai sutapatino su 24 knyga⁷. 1641 m. inventoriuje ši knyga atsidūrė 32 pozicijoje. Palyginus pavadinimus abiejuose sąrašuose, matyti, kad tai ta pati knyga:

1623 m. kovo 11 d. inventoriųs	1641 m. inventoriųs
[37.] Księgi spisania listów od królowej jej mości wziętych na dobra Gasztołtowskie i inne spadkowe. Roku nie opisuje.	[32.] Królowej Bony Rejestr abo księgi spisania listów od królowej jej mości wziętych na dobra Gasztołtowskie i inne spadkowe, bez roku i dnia.

⁵ Д. Антанавичюс, „Ревизия книг Литовской Метрики 1641 г. и формирование самостоятельной группы вице-канцлерских книг“, р. 140–144.

⁶ Kaip žinia, ši knyga išliko dviem egzemplioriais, kuriems dabartiniame Rusijos valstybiniame senųjų aktų archyve, Lietuvos Metrikos fonde, suteikti numeriai 1 ir 2. Antrasis egzempliorius (nr. 2) yra pasirašytas LDK instigatoriaus Mikalojaus Puzelewskio, vadinasi, jis ir minimas 1623 m. kovo 11 d. bei 1641 m. Mocarskio inventoriuose, o pirmojo egzemplioriaus genezė, atskirai Maskvoje neištyrus paties rankraščio, nelabai aiški, nors teigiama, kad būtent jis yra ankstesnis. Šiaip ar taip, abu šiuos rankraščius apibendrinsime pirmosios LM knygos terminu.

⁷ *The “Lithuanian Metrica” in Moscow and Warsaw: Reconstructing the Archives of Grand Duchy of Lithuania*, ed. P. Kennedy Grimsted with the Collaboration of I. Sulowska-Kurasiowa, Cambridge, Massachusetts, 1984, p. A-94.

Mocarskio parengtame inventoriuje ji išskleista: buvo suregistruoti net 23 dokumentai, susiję su Vilniaus vyskupyste, todėl dabar nesunku įsitikinti, kad čia turima galvoje būtent dabartinė pati pirmoji LM knyga. Didžiausia staigmena mūsų laukia išvardijus rastuosius dokumentus. Mocarskio inventoriuje 32 pozicija baigiama tokia pastaba: *Koniec ksiąg królowej Bony. Te sprawy przy Metrykach w zamku wileńskim w workach złożone fascykulami swoimi osobliwymi, jako po Goształcie zostały*, t. y. „karalienės Bonos knygos pabaiga. Šie dokumentai, sudėti atskirais pluoštais [arba: aplankais] į maišelius, [yra (saugomi)] su Metrikos knygomis Vilniaus pilyje, kaip liko mirus Goštautui“.

Šie žodžiai mums netikėtai paaiškina mįslingus 1623 m. lapkričio 26 d. originalių LM knygų sąrašo pabaigos žodžius, kuriuos čia priminsime⁸:

Sprawy zaś na dobra Goształtowskie i insze spatkowe, do stołu króla jego mości należące, iż pewnego rejestru i porządku nie miały, przystąpić do odbirania ich, azby porządnie złożone były, nie mogli. Zaczym do zniesienia się jego mości wojewody wileńskiego z książęciem jego mością panem kanclerzem w tej mierze to odłożyć przyszło.

[O kadangi dokumentai, susiję su Goštauto ir kitomis išmarinėmis valdomis, kurios priklauso jo malonybės karaliaus stalui [t. y. asmeninėms valdovams. – *D. A.*], buvo nesurašyti ir nesutvarkyti, nebuvo galima jų perimti, kol nebus tvarkingai sudėti [t. y. sutvarkyti]. Todėl šį reikalą teko atidėti, kol jo malonybė Vilniaus vaivada [t. y. Leonas Sapiega] pasitars su jo malonybe kunigaikščiu ponu kancleriu [t. y. Albrechtu Stanislovu Radvila. – *D. A.*].

Kaip dažnai būna, „kairė nežino, ką daro dešinė“. Dabar visiškai aišku, kad pati pirmoji LM knyga yra ne kas kita kaip 1623 m. lapkričio 26 d. sąrašo pabaigoje minimų įvairių dokumentų, perimtų iš privataus Alberto Goštauto archyvo jam mirus, ir vėlesniais metais į LDK išdo archyvą įplaukusių kitų originalių dokumentų inventorinė knyga (inventorius). Laikui bėgant ji buvo atskirta nuo pačių originalių dokumentų, saugomų izde, ir atsidūrė kanceliarijoje, todėl 1623 m. lapkričio 26 d. niekas nebesusigaudė, kas kam priklauso. Šis faktas, ypač dokumentų ryšys su Albertu Goštautu ir karaliene Bona, iki šiol nebuvo pastebėtas nei LDK privačių archyvų⁹, nei

⁸ D. Antanavičius, „Originalių Lietuvos Metrikos XVI a. knygų sąrašas“, p. 162, 180.

⁹ R. Ragauskienė, *Dingę istorijoje. XVI a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorijos privatus archyvai*, Vilnius, 2015, p. 117–122.

karalienės Bonos LM grupės knygų tyrėjų¹⁰. Naujausioje Lietuvos Metrikos istorijoje, dar neturėdami prieš akis 1641 m. inventoriaus, trumpai atkreipėme dėmesį į pirmosios LM knygos sąsajas su Alberto Goštauto archyvo dokumentais¹¹.

Taigi galima drąsiai tvirtinti, kad dėl 1641 m. inventoriaus išaiškėjusių naujų faktų pirmoji LM knyga nusipelno visai kito tyrėjų dėmesio, ypač aiškinantis dokumentų sąsajas su Goštautų gimine ir pavienių originalų likimo peripetijas, nes žinoma, kad nedidelė jų dalis vis dėlto išliko iki mūsų dienų.

Tarp kitų 1641 m. inventoriaus teikiamų naujų žinių taip pat paminėtini įrašai 60 ir 67. Jie liudija, kad XVII a. viduryje buvo bent dvi LM knygos, kuriose įrašytas 1557 m. Valakų įstatymas, bet išliko tik dabartinė LM 528 knyga. Mocarskio sąrašas būsimiems LM tyrėjams ir publikuotojams gali atskleisti labai subtilių smulksmenų, kurios susijusios su knygų foliacijos ir dokumentų numeracijos chronologija. Pavyzdžiui, LM 84 ir 93 knygų (įrašai 155 ir 162) esama dokumentų numeracija buvo atlikta jau po 1641 m., nes Mocarskis, kadangi nebuvo foliacijos, dokumentų numerių dar nenurodė. Tas pats pasakytina dėl LM 96 knygos (įrašas 176) foliacijos, kurios 1641 m. dar nebuvo. Savo ruožtu LM 86 knygoje (172 įrašai) dokumentų numeracija 1641 m. jau buvo, nes Mocarskis vieną šios knygos dokumentą nurodo su numeriu, tiesa, klaidingai palaikęs jį lapo numeriu. O štai LM 92 knygoje (įrašas 174) yra net dvi dokumentų numeracijos, todėl pagal Mocarskio inventorių galima susekti kiekvienos apytikrą chronologiją. Pagaliau sudarius konkordanciją, Mocarskio inventorius vis dar gali būti pasitelkiamas kaip pagalbinė medžiaga, padedanti rasti Vilniaus vyskupystės dokumentus, įrašytus į LM knygas iki XVII a. penktojo dešimtmečio pradžios, ypač dar neišleistose LM knygose.

Pabaigoje keletas žodžių dėl paties inventoriaus publikavimo ir konkordancijos sudarymo principų. Perrašinėdami tekstą visus įrašus papildomai sunumeravome (originale jie nenumeruoti). Po knygos antraštės (pavadinimo) laužtiniuose skliaustuose nurodytas dabartinis jos numeris pagal Rusijos valstybinio senųjų aktų archyvo numeraciją. Iki 2021 m. imtinai paskelbtos LM knygos žymimos žvaigždute. Publikuotų tomų bibliografija nenurodoma, nes užimtų per daug vietos (jau paskelbta daugiau kaip 70 tomų). Ji skelbiama Lietuvos istorijos instituto parengtų LM tomų pabaigoje ir kiekvienąsyk atnaujinama. Kiekvienoje knygoje Mocarskio

¹⁰ А. Бондаренко, *Грамоты польской королевы Боны Сфорца православному духовенству Великого Княжества Литовского (1523–1556 гг.): источниковедческое исследование* [disertacijos tekstas], Москва, 2018, p. 140–162. Prieiga: http://www.iriran.ru/sites/default/files/Bondarenko_diss.pdf

¹¹ A. Dubonis, A. Antanavičius, R. Ragauskienė, R. Šmigelskytė-Stukienė, *Susigrąžinant praeitį. Lietuvos Metrikos istorija ir tyrimai*, Vilnius, 2016, p. 125.

rastų Vilniaus vyskupystės dokumentų skaičius papildomai nurodytas laužtiniuose skliaustuose. Toliau įrašyti lapai (*fol.*) ir raktažodis taip, kaip yra pačiame rankraštyje. Atmintina, kad Mocarskis nurodo senąją LM knygų foliaciją. Patys dokumentų pavadinimai (antraštės) neperrašinėti, nes tai prilygtų viso rankraščio transkribavimui. Išimtis daryta tais atvejais, kai nepavyko identifikuoti dabartinės knygos, tikintis, kad išsamus dokumento apibūdinimas galbūt padės tai padaryti kitiems. Sudarant konkordanciją, visos pozicijos buvo tikrinamos su jau išleistomis LM knygomis arba peržvelgiant pačias rankraštinės knygas. Jei LM knyga jau išleista, lenktiniuose skliaustuose nurodomas pirmų dviejų trijų Mocarskio įrašytų dokumentų numeris tokiose publikacijoje. Jei dokumento vietos rankraštinėje knygoje Mocarskis niekaip nenurodė (nes tuo metu nebuvo nei foliacijos, nei dokumentų numeracijos), neiškliais atvejais, siekiant tikrumo, dabartinė foliacija papildomai nurodoma laužtiniuose skliaustuose. Knygos, kurių Mocarskis nematė, negavo ar sąmoningai jas praleido, konkordancijoje išskirtos pilka spalva ir trumpai nurodytas jų turinys. Galimi jų praleidimo motyvai aptarti šiame straipsnyje. Taip pat ištaisytos klaidos, kurias Kennedy-Grimsted padarė tapatindama 1623 m. kovo 11 d. inventoriaus įrašus su pačiomis knygomis. Vicekanclerių grupės knygų, tikrintų 1641 m. spalio 14–15 d., numeriai pakartoti remiantis minėta mūsų publikacija¹². Tokiu būdu konkordancijoje apibendrinta visa iki šiol prieinama XVII a. pirmosios pusės LM inventorių ir patikrų (revizijų) medžiaga.

¹²Д. Антанавичюс, „Ревизия книг Литовской Метрики 1641 г. и формирование самостоятельной группы вице-канцлерских книг“, р. 156–165.

Repertorium causarum ecclesiarum dioecesis Vilmensis ex Metricis Magni Ducatus Lituaniae tam maioris quam minoris cancellariae de mandato illustrissimi et reverendissimi domini domini Abrahami Woyna episcopi Vilmensis feliciter moderni per reverendum dominum Laurentium Mocarski publicum autoritate apostolica notarium sub tempus comitorum Varschaviae celebratorum anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo primo septembris et octobris diebus collectarum et accurate connotatarum

Króla Aleksandra

1. Księgi pierwsze [LM-5*].

[2 dok.:] fol. 104 – Braclaw (237); fol. 296 – Witepsk (548).

2. Króla Aleksandra księgi wtóre [LM-6*].

[1 dok.:] fol. 54 – Grodno (115).

3. Kazimirza i Aleksandra królów książki małe w pargamenie [LM-3*].

[4 dok.:] fol. 18 – Witepsk / Plebanowi witepskiemu co trzymał Szapka, cztery lata pusta leży zemia (pag. 31); fol. 21 – Troki / Proboszczu trockiemu dwa człowieki Konstantyn a Jakow Pauliczy kłodę miodu dają bez ćwierci (pag. 33); fol. 63 – Merecz / Plebanu mereckiemu sześć człowieka Wilpin i Hańczosz. P. Andrzej. P. Pietrasz Sakowiczy (pag. 65); fol. 101 – kapituła / Przywilej proboszczowi i kanonikowi wileńskiemu Erazmusowi na plac w Wilnie podle mostu, gdzie stajnie były.

Króla Zygmunta Pierwszego

4. Księgi pierwsze sub numero 1° [LM-7*].

[1 dok.:] fol. 578 – Braclaw (341).

5. Księgi wtóre sub numero 2° [LM-8*].

[2 dok.:] fol. 180 – Kiernowo (265); fol. 482 – Dubicze (605).

6. Księgi trzecie tegoż [LM-221*].

Nie mają nic kościelnego.

7. Księgi czwarte tegoż sub numero 4° de anno 1523 [LM-222*].
[6 dok.:] fol. 93 – Eyszyszki (121); fol. 113 – Grodno (144); fol. 220 – biskup wileński (259); fol. 228 – kapituła (271); fol. 244 – Porozowo (287); fol. 286 – biskup wileński.
8. Księgi piąte sub numero 5° de anno 1536 [LM-17*].
[14 dok.:] fol. 50 – kapituła (59); fol. 63 – Worniany (80); fol. 63 – biskup wileński (81); fol. 300 – Kowno; fol. 329 – suffragan; fol. 416 – biskup; fol. 418 – biskup; fol. 421 – biskup; fol. 422 – biskup; fol. 425 – Punie; fol. 438 – biskup; fol. 490 – cathedra; fol. 537 – Kroszyn; fol. 650 – cathedra.
9. Księgi szóste tegoż sub numero 6° de anno 1518 ad annum 1523 [LM-10*].
Nimasz nic kościelnego.
10. Księgi siódme tegoż sub numero 7° de anno 1528 ad annum 1534 [LM-15*].
[3 dok.:] fol. 1 – Merez (2); fol. 30 – Kroszyn (37); fol. 37 – Merez (47).
11. Księgi ósme tegoż sub numero 8° [LM-227*].
Nimasz nic kościelnego.
12. Księgi dziewiąte tegoż sub numero 9° de anno 1535 ad annum 1537 [LM-19*].
[5 dok.:] fol. 86 – Mołczadź (60); fol. 134 – kapituła (129); fol. 139 – Kroszyn (133); fol. 236 – suffragan (213); fol. 254 – Kroszyn (227).
13. Księgi dziesiąte tegoż sub numero 10° [LM-523*].
Popisy powiatowe.
14. Księgi jedenaste tegoż sub numero 11° de anno 1518 ad annum 1523 [LM-11*].
[3 dok.:] fol. 78 – kapituła (111); fol. 87 – kapituła (123); fol. 100 – kapituła (141).
15. Księgi dwanaste tegoż sub numero 12° de anno 1522 ad annum 1529 [LM-12*].
[12 dok.:] fol. 167 – Merez (360); fol. 197 – Grodno (425); fol. 198 – Grodno; fol. 230 – Musza; fol. 241 – Olszniki; fol. 382 – Giedrocie; fol. 407 – sufragan; fol. 445 – Kiernowo; fol. 450 – Kowno; fol. 483 – Korkożyszki; fol. 503 – Wieszaje; fol. 505 – Żołudok.

16. Księgi trzynaste tegoż sub numero 13 de anno 1526 ad annum 1529 [LM-14*].
[1 dok.:] fol. 139 – Duśmiany (505).
17. Księgi czternaste tegoż sub numero 14 [LM-23].
Komisyje w tych różne.
18. Księgi piętnaste tegoż sub numero 15 de anno 1546 ad annum 1543 [LM-231*].
[2 dok.:] fol. 48 – Wsielub (65); fol. 154 – biskup wileński (161).
19. Księgi szesnaste tegoż sub numero 16 de anno 1540 ad annum 1544 [LM-24].
[5 dok.:] fol. 79 – cathedra; fol. 101 – Różana; fol. 111 – biskup wileński; fol. 170 – biskup wileński; fol. 185 – biskup wileński.
20. Księgi siedmnaste tegoż sub numero 17 de anno 1540 ad annum 1546 [LM-229*].
[10 dok.:] fol. 18 – Wołożyn (32); fol. 23 – Żołudek (72); fol. 132 – Dorszuniski (177); fol. 156 – archidiakon (197); fol. 165 – Świr; fol. 182 – Świadość; fol. 193 – archidiakon; fol. 200 – archidiakon; fol. 219 – archidiakon; fol. 234 – Żuprany.
21. Księgi ośmnaste tegoż sub numero 18 de anno 1541 ad annum 1542 [LM-27*].
[3 dok.:] fol. 6 – Uborć (3); fol. 70 – biskup wileński (66); fol. 119 – Dołhynów (149).
22. Księgi dziewiętnaste tegoż sub numero 19 [LM-224_[a]]; AGAD, Tak zwana Metryka Litewska, II.A.5].
Nimasz nic kościelnego.
23. Księgi dwudzieste tegoż sub numero 20 [LM-226*].
W tych listy królewskie różne.
24. Księgi dwudzieste pierwsze sub numero 21 de anno 1522 ad annum 1530 [LM-224*].
[8 dok.:] fol. 25 – Wiżuny (41); fol. 146 – pleban wileński; fol. 158 – Merecz; fol. 159 – Giedrocie; fol. 199 – Kroszyn; fol. 255 – Obolce; fol. 276 – Kiernowo; fol. 314 – sufragan wileński.

25. Księgi dwudzieste wtóre sub numero 22 de anno 1536 ad annum 1539 [LM-20*].

[3 dok.:] fol. 9 – Kowno (13); fol. 167 – archidiakon (68); fol. 139 – Wysoki dwór (113).

26. Księgi dwudzieste trzecie sub numero 23 de anno 1536 ad annum 1537 [LM-21*].

[3 dok.:] fol. 36 – proboszcz wileński (37); fol. 62 – Poswole (63); fol. 143 – cathedra (118).

27. Księgi dwudzieste czwarte sub numero 24 [LM-559].

Granic opisanie z Inflanty.

Królowej Bony

28. Księgi pierwsze de anno 1532 ad annum 1533 [LM-18*].

[5 dok.:] fol. 16 – Knyszyn (18); fol. 19 – Kobryn (22); fol. 68 – Myszogoła (104); fol. 78 – Myszogoła (128); fol. 79 – Myszogoła (129).

29. Królowej Bony księgi wtóre de anno 1540 [LM-25*].

[3 dok.:] fol. 31 – kapituła (8); fol. 233 – Poswole (203); fol. 258 – Poswole (229).

30. Królowej Bony księgi trzecie de anno 1549 ad annum 1553 [LM-33].

[3 dok.:] fol. 81 – Punie; fol. 92 – Grodno; fol. 130 – Grodno.

31. Królowej Bony księgi czwarte de anno 1552 ad annum 1555 [LM-36].

[2 dok.:] fol. 54 – Nowa Wola; fol. 61 – Daugi.

32. Królowej Bony Rejestr abo księgi spisania listów od królowej jej mości wziętych na dobra Gasztołtowskie i inne spadkowe, bez roku i dnia [LM-1/2*].

[23 dok.:] fol. 5 – Rubno (21); cathedra (25); Dzieksmiany [s] (43); Dudy (47); cathedra (58); pleban wileński (89); pleban wileński (107); cathedra (148); cathedra (177); cathedra i bursa (178); cathedra (179); Gieranony (193); biskup (194); Chozowa (239); Niedźwiedzice (245); Troki (300); Troki (301); Troki (302); Iszczoła (369); Kleck (554); Rohaczów (559/c); Wsielub (641); Wsielub (661).

[Adnotatio maioris momenti pag. 23^r (45) habetur:]

Koniec ksiąg królowej Bony. Te sprawy przy Metrykach w zamku wileńskim w workach złożone fascykulami swoimi osobliwymi, jako po Gasztołcie zostały.

Zygmunta Augusta

33. Księgi pierwsze sub numero 1 [LM-524*].

Poselstwa różne.

34. Księgi wtóre tegoż sub numero 2° [LM-561*].

Opisanie zamków wołyńskich.

35. Księgi trzecie tegoż sub numero 3° [LM-526*?].

Listy i odkazy.

36. Księgi czwarte tegoż sub numero 4° [LM-527*?].

Prośby powiatów różnych.

37. Księgi piąte tegoż sub numero 5° de anno 1546 ad annum 1547 [LM-29*].

[3 dok.:] fol. 104 – Pobojsk (76); fol. 124 – biskup wileński (108); fol. 132 – archidiakon (115).

38. Księgi szóste tegoż sub numero 6° [AGAD, Tak zwana Metryka Litewska, IV.B.2 / LMAVB, f. 16, b. 19].

Ograniczenie Wielkiego Księstwa Litewskiego z Koroną Polską.

39. Księgi siódme tegoż sub numero 7° de anno 1586 [s] ad annum [vacat] [LM-30*].

[4 dok.:] fol. 34 – Słuck; fol. 64 – Żohudek; fol. 71 – archidiakon; fol. 103 – biskup.

40. Księgi ósme tegoż sub numero 8° [LM-22*].

Nimasz nic kościelnego.

41. Księgi dziewiąte tegoż sub numero 9° [LM-235*].

[5 dok.:] fol. 38 – Pobojsk; fol. 44 – Miedniki; fol. 49 – biskup; fol. 65 – Wawerka; fol. 65 – Miedniki.

42. Księgi dziesiąte tegoż sub numero 10 [LM-562].
Opisanie zamku radoszkowskiego.
43. Księgi jedenaste tegoż sub numero 11 [LM-26 / AGAD, Tak zwana Metryka Litewska, I.A.26].
W tej listy łacinskie, jest i confirmatio prepozytury belskiej.
44. Księgi dwanaste sub numero 12 [LM-28*].
Spraw różnych, kościelnego nic niemasz.
45. Księgi trzynaste sub numero 13 [LM-563].
Opisanie zamków ukraińczych.
46. Księgi czternaste sub numero 14 de anno 1551 ad annum 1562 [LM-35*].
[1 dok.:] fol. 154 [=184] – Radoszkowice.
47. Księgi piętnaste sub numero 15 de anno 1551 [LM-239].
[4 dok.:] fol. 12 – biskup; fol. 131 – Oszmiana; fol. 134 – Witepsk; fol. 137 – Gieranony.
48. Księgi szesnaste sub numero 16 de anno 1566 ad annum 1572 [LM-48].
[2 dok.:] fol. 106 – Świńciany; fol. 372 – Witepsk.
49. Księgi siedmnaste sub numero 17 de anno 1561 ad annum 1568 [LM-258].
[1 dok.:] fol. 143 – pleban wileński.
50. Księgi ~~dziewiętnaste~~ ośmnaste sub numero 18 de anno 1566 ad annum 1571 [LM-265].
Nic nie mają diecezji wilenskiej służącego.
51. Księgi dziewiętnaste sub numero 19 de anno 1554 ad annum 1556 [LM-248*].
[2 dok.:] fol. 54 – Jelna (83); fol. 111 – Niestaniszki (189).
52. Księgi dwudzieste sub numero 20 de anno 1572 [LM-50].
[2 dok.:] fol. 161 – Żuprany; fol. 337 – Witepsk.

53. Księgi dwudzieste pierwsze sub numero 21 de anno 1571 [LM-55].

Listy różne do urzędników.

54. Księgi dwudzieste wtóre sub numero 22 de anno 1573 [LM-530*].

Iuramenta dignitariorum continent. Praesentationes vero hae reperiuntur.

[22 dok.:] fol. 34 – cathedra (51); fol. 41 – cathedra (57); fol. 45 – cathedra (60); fol. 46 – Filipowo; fol. 50 – Milejczyce; fol. 50 – Żołudek; fol. 51 – Merecz; fol. 51 – Kiejtowiszki; fol. 51 – Obolce; fol. 52 – Gieranony; fol. 53 – Troupy; fol. 54 – Bargłowo; fol. 65 – Iszczoła; fol. 66 – Kiernowo; fol. 66 – Wasiliszki; fol. 67 – Merecz; fol. 68 – Nowy dwór; fol. 68 – Merecz; fol. 67 – Merecz; fol. 69 – Rajgród; fol. 69 – Myszogoła; fol. 85 – Pobojsko.

55. Księgi dwudzieste wtóre [!] sub numero 22 [!] de anno 1569 ad annum 1570 [LM-52*].

[3 dok.:] fol. 147 (204) – Łódzkie; fol. 148 – Łódzkie (205); fol. 151 – Troki (210).

56. Księgi dwudzieste trzecie sub numero 23 [LM-??].

Nie mają nic kościelnego.

57. Księgi dwudzieste czwarte sub numero 24 de anno 1566 ad annum 1572 [LM-49/51?].

Nie mają nic diecezji wileńskiej służącego.

58. Księgi dwudzieste piąte sub numero 25 de anno 1562 ad annum 1566 [LM-261*].

[1 dok.:] fol. 151 – biskup (121).

59. Księgi dwudzieste szóste sub numero 26 de anno 1561 ad annum 1566 [LM-44*].

Nimasz nic kościelnego.

60. Księgi dwudzieste siódme sub numero 27 de anno 1551 [s] pod tytułem Ustawa na włóki [LM-528_[a]].

[1 dok.:]

Pod spisaniem przywilejów książąt ich mościów słuckich fol. 37 / Fundusz biskupa wileńskiego. Przepis przywileju abo funduszu pierwszego biskupowi wileńskiemu od Jagieła sławnej pamięci nadania na kościół świętego Stanisława w zamku wileńskim pod datą w Wilnie roku 1387.

Pastaba. LM-528 aiškiai minima nr. 67, todėl čia yra antras, dabar nežinomas knygos egzempliorius.

61. Księgi dwudzieste ósme sub numero 28 de anno 1564 ad annum 1565 [LM-46*].

Nie mają nic kościelnego.

62. Księgi dwudzieste dziewiąte sub numero 29 de anno 1565 ad annum 1566 [LM-264*].

[1 dok.:] fol. 140 – Horodyszczce (52).

Pastaba. Nurašyta in extenso dalis „Kościelne rzeczy“.

63. Księgi trzydzieste sub numero 30 de anno 1555 ad annum 1560 [LM-43*].

[2 dok.:] fol. 53 – Traby (45); fol. 63 – Miedniki (50).

64. Księgi trzydzieste pierwsze sub numero 31 de anno 1556 ad annum 1562 [LM-42*].

Rejestra listów obruśnych, piekarzów [..?].

65. Księgi trzydzieste wtóre sub numero 32 [LM-565].

Rejestr spisania zamku orszańskiego.

66. Księgi trzydzieste trzecie sub numero 33 [LM-579*].

Spisanie zamku orszańskiego.

67. Księgi trzydzieste czwarte sub numero 34 [LM-528*].

Rejestr ustawy urzędnikom i dzierżawcom królewskim.

Pastaba. Plg. originalą „Реестръ уставы“.

68. Księgi trzydzieste piąte sub numero 35 de anno 1566 ad annum 1571 [LM-267].

[1 dok.:] fol. 247 – Witepsk.

69. Księgi trzydzieste szóste sub numero 36 de anno 1554 ad annum 1568 [LM-249*].
[7 dok.:] fol. 39 – biskup (38); fol. 42 – Widze (39); fol. 132 – Kamieńszczyzna;
fol. 133 – kapituła; fol. 226 – Wawerka; fol. 242 – Szczucyn; fol. 368 – Wiżuny.
70. Księgi trzydzieste siódme sub numero 37 [LM-268].
Nie mają nic kościelnego.
71. Księgi trzydzieste ósme sub numero 38 de anno 1555 ad annum 1558
[LM-251*].
[1 dok.:] fol. 116 – Łuki / Kołpienica (91).
72. Księgi trzydzieste dziewiąte sub numero 39 de anno 1552 ad annum 1561
[LM-37*].
[3 dok.:] fol. 150 – Werki (138); fol. 158 – Strzeszyn (145); fol. 340 – Wojstom (371).
73. Księgi czterdzieste sub numero 40 de anno 1546 ad annum 1549 [LM-31].
[1 dok.:] fol. 80 – szpital wileński.
74. Księgi czterdzieste pierwsze sub numero 41 de anno 1566 ad annum 1572
[LM-49/51?].
Nimasz nic diecezji wileńskiej służącego.
75. Księgi czterdzieste wtóre sub numero 42 de anno 1566 ad annum 1571
[LM-266].
[3 dok.:] fol. 235 – biskup; fol. 277 – Świranki; fol. 279 – Świranki.
76. Księgi czterdzieste trzecie sub numero 43 [LM-529*].
Wyprawy wojenne sejmowe.
77. Księgi czterdzieste czwarte sub numero 44 de anno 1554 ad annum 1568
[LM-38].
[2 dok.:] fol. 231 – Oszmiana; fol. 261 – Grodno.
78. Księgi czterdzieste piąte sub numero 45 de anno 1563 ad annum 1570
[LM-263].
Nie mają nic diecezji wileńskiej potrzebnego.

79. Księgi czterdzieste szóste sub numero 46 de anno 1570 ad annum 1572 [LM-54].
[1 dok.:] fol. 62 – Lachowice.
80. Księgi czterdzieste siódme sub numero 47 de anno 1569 ad annum 1571 [LM-270].
Nimasz nic kościelnego.
81. Księgi czterdzieste ósme sub numero 48 [LM-53].
[3 dok.:] fol. 33 – Przerośl; fol. 40 – Iszczołna; fol. 51 – Filipów.
82. Księgi czterdzieste dziewięte sub numero 49 [LM-45?].
In partem ecclesiae nic nie mają.
83. Księgi piędziesiąte sub numero 50 [LM-39].
[6 dok.:] fol. 131 – Traby; fol. 142 – Miedniki; fol. 167 – Traby; fol. 192 – Traby;
fol. 593 – Gieranony; fol. 645 – Łygmiany.
84. Księgi piędziesiąt pierwsze sub numero 51 de anno 1558 ad annum 1563 [LM-564*].
Listy wojenne poborowe.
85. Księgi piędziesiąt wtóre sub numero 52 [LM-568].
Inwentarz harbowski.
86. Księgi piędziesiąt trzecie sub numero 53 de anno 1578 [AGAD, Archiwum Skarbu Koronnego, LVI.G.8].
Inwentarz grodzieński.
87. Księgi piędziesiąt czwarte sub numero 54 de anno 1554 [LM-13].
Nie mają nic diecezji wileńskiej potrzebnego.
88. Księgi piędziesiąt piąte sub numero 55 de anno 1558 ad annum 1566 [LM-41].
[2 dok.:] fol. 106 – Grodno; fol. 218 – Świranki.
89. Księgi piędziesiąt szóste sub numero 56 de anno 1567 ad annum 1569 [LM-531*].
Listy poborowe.

90. Księgi pięćdziesiąt siódme sub numero 57 de anno 1569 ad annum 1574 [LM-271].

Nie mają nic kościelnego.

91. Księgi pięćdziesiąt ósme sub numero 58 de anno 1561 ad annum 1566 [LM-259].

[1 dok.:] fol. 54 – Uborć.

92. Księgi pięćdziesiąt dziewiąte sub numero 59 de anno 1566 ad annum 1572 [LM-269].

[2 dok.:] fol. 2 – Uborć; fol. 19 – Niemenczyna.

93. Księgi sześćdziesiąt sub numero 60 de anno 1567 ad annum 1571 [LM-567*].

Arendy myta, poborów.

94. Księgi sześćdziesiąt pierwsze sub numero 61 de anno 1555 [s] ad annum 1567 [LM-47*].

Nie mają nic kościelnego.

95. Księgi sześćdziesiąt wtóre sub numero 62 [LM-560*].

Księgi granic Wielkiego Księstwa Litewskiego z Ziemią inflatską.

96. Księgi sześćdziesiąt trzecie sub numero 63 de anno 1569 ad annum 1571 [LM-??].

Księgi polskie cieńkie, nic kościelnego nie mają.

97. Księgi sześćdziesiąt czwarte sub numero 64 de anno 1569 ad annum 1571 [LM-532*].

Nimasz nic kościelnego.

98. Księgi sześćdziesiąt piąte sub numero 65 de anno 1569 ad annum 1572 [LM-257].

Listy odroczone. Kościelnego nic nie mają.

99. Księgi sześćdziesiąt szóste sub numero 66 de anno 1559 ad annum 1563 [LM-254*].

[6 dok.:] fol. 25 – kapituła (22); fol. 64 – kapituła (49); fol. 207 – Pietuchów (132); fol. 273 – biskup; fol. 264 biskup; fol. 275 – biskup; fol. 367 – kapituła.

Króla Henryka

100. Księgi de data 1574 [LM-57].

Za tego króla kościołom nic nie dano.

Króla Stefana Batorego

101. Księgi pierwsze sub numero 1 de anno 1571 ad annum 1578 [LM-56].

Kościelnego nic niemasz.

102. Księgi wtóre tegoż sub numero 2° de anno 1585 ad annum 1586 [LM-71*].

Literae Livonicae.

[1 dok:] Na samym końcu tych ksiąg Incorporatio parochiae Posvolensis venerabili capitulo Vilnensi (109).

103. Księgi trzecie tegoż sub numero 3° de anno 1589 [LM-??].

Kościelnego nic niemasz.

104. Księgi czwarte tegoż sub numero 4° de anno 1566 [s] ad annum 1578 [LM-59/60].

Żmujdzkiej i łuckiej diecesyj tylko sprawy.

Pastaba. LM-59 su Vilniaus diecezija susijusių dokumentų iš tikrųjų yra.

105. Księgi piąte tegoż sub numero 5° de anno 1576 ad annum 1578 [LM-59/60].

Kościelnego nic nie mają.

106. Księgi szóste tegoż sub numero 6° de anno 1579 ad annum 1579 [LM-64].

[12 dok.:] fol. 37 – Kowno; fol. 77 – kolegium wileńskie; fol. 86 – akademia wileńska; fol. 99 – biskup; fol. 124 – Gieranony; fol. 159 – franciszkani; fol. 161 – bernardyni; sine folio – bernardyni; fol. 223 – Słonim; fol. 223 – stolarze wileńscy; fol. 236 – Kowno / franciszkani; fol. 243 – Chodkiewiczow testament.

107. Księgi siódme tegoż sub numero 7° de anno 1576 ad annum 1579 [LM-272*].

[3 dok.:] fol. 108 – kapituła (65); fol. 215 – Kobylnik; fol. 223 – kapituła (126).

108. Księgi ósme tegoż sub numero 8° de anno 1580 ad annum 1582 [LM-274].
[5 dok.:] fol. 58 – Słonim; fol. 115 – Pobojsk; fol. 137 – Wołkowysk; fol. 190 –
kapituła; fol. 199 – Pobojsk.

109. Księgi dziewiąte tegoż sub numero 9 de anno 1570 ad annum 1573 [LM-??].
[1 dok.:] fol. 106 – kapituła / List kapitule wileńskiej do wszystkich stanów, aby sobie
z nią sprawiedliwość nie dowodzili w urzędach świeckich krom Jego Królewskiej
Mości i biskupa wileńskiego.

110. Księgi dziesiąte tegoż sub numero 10 de anno 1581 ad annum 1582 [LM-67].
[4 dok.:] fol. 56 – Wolkiniki; fol. 108 – kolegium połockie; fol. 144 – biskup;
fol. 161 – seminarium wileńskie.

111. Księgi jedenaste tegoż sub numero 11 de anno 1576 ad annum 1579 [LM-62].
[2 dok.:] fol. 6 – kaplica Gasztołtowska; sine folio – Bolniki / biskup.

112. Księgi dwunaste tegoż sub numero 12 de anno 1576 ad annum 1580 [LM-63].
[2 dok.:] fol. 2 – capella Gastoldi; fol. 275 – testament Waleriana biskupa.

113. Księgi trzynaste tegoż sub numero 13 de anno 1580 ad annum 1580 [LM-66].
[1 dok.:] fol. 69 – kapituła / Poswole.

114. Księgi czternaste tegoż sub numero 14 de anno 1581 ad annum 1585 [LM-69].
[1 dok.:] fol. 73 – seminarium.

115. Księgi piętnaste tegoż sub numero 15 de anno 1581 ad annum 1585 [LM-68].
[2 dok.:] fol. 366 – Brasław; fol. 398 – kolegium nieświskie.

116. Księgi szesnaste tegoż sub numero 16 de anno 1583 ad annum 1585 [LM-70*].
[2 dok.:] fol. 57 – szpital grodzieński (53); fol. 122 – Daugi (108).

117. Księgi siedmnaste sub numero 17 de anno 1583 ad annum 1585 [LM-275].
[2 dok.:] fol. 381 – Brasław; fol. 423 – Nieświż.

118. Księgi ósmnaste sub numero 18 de anno 1586 ad annum 1586 [LM-281].
[3 dok.:] fol. 25 – Olita; fol. 41 – sufragani; fol. 116 – cathedra.

119. Księgi dziewiętnaste sub numero 19 de anno 1585 ad annum 1589 [LM-73].
[1 dok.:] 398 – Nowy dwór.

120. Księgi dwudzieste sub numero 20 de anno 1585 ad annum 1589 [LM-279].
[8 dok.:] fol. 103 – Parfienowo; fol. 137 – sufragan; fol. 144 – sufragan; fol. 323 –
Miadziąło; fol. 423 – Miadziąło; fol. 457 – konfederacja; fol. 743 – Krewo;
fol. 800 – Kurzeniec.

Księgi podlaskie łacińskie

121. Księgi pierwsze sub numero 1° [LM-35? (XVIII a.)].

122. Księgi wtóre sub numero 2° [LM-42? (XVIII a.)].

123. Księgi trzecie sub numero 3° [LM-55? (XVIII a.)].

124. Księgi czwarte sub numero 4° [LM-232?].

125. Księgi piąte sub numero 5° [LM-236?].

Pro diocesi Vilnensi nic nie mają.

126. Księgi szóste sub numero 6° de anno 1545 ad annum 1546 [LM-58? (XVIII a.)].
[2 dok.:] fol. 122 – Trzciana; fol. 254 – Trzciana.

127. Księgi siódme sub numero 7° de anno 1558 ad annum 1558 [LM-79? (XVIII a.)].
Kościelnego nic nimasz.

Księgi wojewódzkie

128. Księgi pierwsze de anno 1530 [LM-16].

129. Księgi wtóre de anno 1533 ad annum 1540 [LM-228*].
Kościelnego nic nie mają.

130. Księgi trzecie sub numero 3° de anno 1542 ad annum 1536 [LM-230*].
Nic się kościelnego nie nalazło.

131. Księgi czwarte sub numero 4° de anno 1546 ad annum 1547 [LM-234*].
[4 dok.:] fol. 52 – Oszmiana (25); fol. 95 – kapituła (50); fol. 100 – Oszmiana (53);
fol. 229 – kapituła (128).

132. Księgi piąte sub numero 5° de anno 1546 ad annum 1548 [LM-233].
[1 dok.:] fol. 25 – Daniszewo.

133. Księgi szóste sub numero 6° de anno 1549 ad annum 1550 [LM-238].
[1 dok.:] fol. 186 – Oszmiana.

134. Księgi siódme sub numero 7° de anno 1549 ad annum 1551 [LM-237].
[1 dok.:] folio circa finem – Oszmiana.

135. Księgi ósme sub numero 8° de anno 1551 [LM-240].
Kościelnego nic nie mają.

136. Księgi dziewiąte sub numero 9° de anno 1551 ad annum 1552 [LM-241].
[1 dok.:] fol. 69 – Muszniki.

137. Księgi dziesiąte sub numero 10 de anno 1551 ad annum 1552. [LM-???)
[2 dok.:] fol. 90 – Wilkomierz / Przesądzenie altaryscie wilkomirskiemu placu Stas-
kowskiego w mieście Wilkomirskim leżącego od Marcina Pietkiewicza mieszczanina
wilkomirskiego. Odsądzono wieczne; fol. [vacat] – kapituła / Sprawa kanonika
wileńskiego księdza Wojciecha Lenartowicza z Wasilem Chrapo[..?] o służbę ludzi
dworca na rzece T/Jali leżącego i o insze rzeczy.

138–141. W księgach jedenastych, dwunastych, trzynastych, czternastych sub
numero 11, 12, 13, 14 [LM-???, LM-244, LM-245, LM-246].

142. W księgach piętnastych sub numero 15 de anno 1553 ad annum 1556 [LM-34].
Nic się kościelnego nie znalazło.

Króla Zygmunta Trzeciego

143. Księgi pierwsze sub numero 1° de anno 1589 ad annum 1595 [LM-77].
[2 dok.:] fol. 41 – cathedra; fol. 91 – Nieświż.

144. Księgi wtóre tegoż sub numero 2° de anno 1589 ad annum 1596 [LM-277].
[1 dok.:] fol. 470 – franciszkanie.

145. Księgi trzecie tegoż sub numero 3° de anno 1596 ad annum 1599 [LM-287].
[18 dok.:] fol. [*vacat*] – Radoszkowice; sine folio – Radoszkowice; sine folio – Radoszkowice; sine folio – Żyźmory; sine folio – Dorsuniszki; sine folio – Dorsuniszki; sine folio – franciszkanie; sine folio – Łuki seminaryskie; sine folio – kapituła / Ostrowica ad praesens Hrebionka; sine folio – Mińsk; sine folio – Dorsuniszki; sine folio – Mińsk; sine folio – Mińsk; sine folio – Słonim; sine folio – franciszkanie; sine folio – Kowno; sine folio – Merecz.

146. Księgi czwarte tegoż sub numero 4° [LM-78].
Nie mają nic kościelnego.

147. Księgi piąte tegoż sub numero 5° de anno 1589 ad annum 1605 [LM-284].
[7 dok.:] sine folio – Radoszkowice; sine folio – Radoszkowice; sine folio – Radoszkowice; sine folio – Mińsk; sine folio – Mińsk; sine folio – kapituła; sine folio – Krewo.

148. Księgi szóste tegoż sub numero 6° de anno 1596 ad annum 1598 [LM-83].
[3 dok.:] fol. 146 – Kowno; fol. 154 – Jaswonie; sine folio – Kołtyniany.

149. Księgi siódme (tegoż Zygmunta III) sub numero 7° de anno 1600 ad annum 1607 [LM-288].

[50 dok.:] fol. 1 – Mołczadź; fol. 2 – Mołczadź; fol. 29 – Mołczadź; fol. 38 – Mołczadź; fol. 67 – Mścibów; fol. 152 – kapituła; fol. 158 – kapituła; fol. 62 – kapituła; fol. 173 – kapituła; fol. 174 – kapituła; fol. 175 – kapituła; sine folio – kapituła; sine folio – biskup; fol. 192 – kapituła; fol. 197 – Łukoml; fol. 287 – Kołtyniany; fol. 289 – Traby; fol. 322 – Pobojsk; fol. 323 – Porozowo; fol. 324 – Porozowo; fol. 325 – Porozowo; fol. 326 – Porozowo; fol. 327 – Porozowo; fol. 329 – Porozowo; fol. 345 – Krewo; fol. 346 – Krewo; fol. 347 – Sumiliszki; fol. 348 – Łódzkie; fol. Punie – 350; fol. 352 – Łódzkie; fol. 436 – Oża; fol. 462 – Punie; fol. 463 – Puńsk; fol. 501 – Chochło; fol. 510 – Jakunia do Gieranon; fol. 519 – Krewo; fol. 535 – kapituła; fol. 539 – kapituła; fol. 546 – Kowno; fol. 576 – Stokliszki; fol. 582 – Puńsk; fol. 583 – Puńsk; fol. 584 – Puńsk; fol. 594 – biskup wileński; fol. 596 – Wiłkomierz; fol. 625 – Porozowo; fol. 636 – Czereja; sine folio – Starsosiele; sine folio – Tołoczyn; sine folio – Lepel.

150. Księgi ósme tegoż sub numero 8° de anno 1599 ad annum 1606 [LM-85].
[6 dok.:] fol. 103 – cathedra; fol. 117 – Mińsk; fol. 164 – Jatwiesk; fol. 196 – Wielona; fol. 180 – dominikani; fol. 172 – Rudomina.

151. Księgi dziewiąte sub numero 9° de anno 1602 ad annum 1607 [LM-88].
[2 dok.:] sine folio – Rudomina [fol. 10^r–11^v]; sine folio – Seyna.

152. Księgi dziesiąte sub numero 10 de anno 1608 ad annum 1612 [LM-292].
[21 dok.:] fol. 22 – Puńsk; fol. 34 – Kobylnik; fol. 68 – Oszmiana; fol. 71 – kapituła;
fol. 76 – kapituła; fol. 90 – Niemenczyna; fol. 92 – Iwieniec; fol. 93 – Iwieniec;
fol. 95 – Obolce; fol. 97 – kapituła; fol. 206 – Zygmunciszki; fol. 206 – Wołkowysk;
fol. 214 – Rumszyski; fol. 219 – Czereja; fol. 295 – Hruzdowo; fol. 332 – Zygmunciszki;
fol. 337 – Giedrocie; fol. 341 – Giedrocie; fol. 344 – Giedrocie; fol. 383 – Radoszkowice;
fol. 385 – Radoszkowice.

153. Księgi jedenaste sub numero 11° de anno 1589 ad annum 1595 [LM-283].
[2 dok.:] fol. [vacat] – zbór wileński; fol. 254 – Grodno.

154. Księgi dwanaste sub numero 12 de anno 1596 ad annum 1598 [LM-286].
[1 dok.:] fol. [vacat] – Dorsuniszki.

155. Księgi trzynaste sub numero 13° de anno 1596 ad annum 1601 [LM-84].
[2 dok.:] sine folio – jezuickie Łukiszki; sine folio – Kowno.

156. Księgi czternaste sub numero 14 [LM-289].
Banity i relaxaty.

157. Księgi piętnaste sub numero 15 de anno 1607 ad annum 1611 [LM-89].
[4 dok.:] fol. 141 – Puńsk; fol. 375 – Rudniki; fol. 401 – Rudniki; sine folio –
orszańscy jezuici.

158. Księgi szesnaste sub numero 16 de anno 1609 ad annum 1616 [LM-293].
Banicyje i sublewacyje.

159. Księgi siedmnaste sub numero 17° de anno 1612 ad annum 1615 [LM-91].
[1 dok.:] fol. 322 – Sokółka.

160. Księgi ośmnaste sub numero 18 de anno 1609 ad annum 1617 [LM-90].
Fundationum Livonicarum quarundam.
161. Księgi dziewiętnaste sub numero 19 [LM-294].
Banicyje i sublewacyje.
162. Księgi dwudzieste sub numero 20 de anno 1616 ad annum 1622 [LM-93].
[1 dok.:] sine folio – Poszerwienty.
163. Księgi dwudzieste pierwsze sub numero 21 de anno 1616 ad annum 1622 [LM-297].
[1 dok.:] fol. circa finem 12 [fol. 523^v–524^v, no. 616] – Pojewonie.
164. Księgi dwudzieste wtóre sub numero 22° de anno 1616 ad annum 1621 [LM-296].
[2 dok.:] fol. 64 circa finem [fol. 235–242] – archidiakon; fol. circa finem 56 (fol. 243–245) – Mścibów.
165. Księgi dwudzieste trzecie sub numero 23 [LM-301].
Kościelnego nic nie mają.
166. Księgi dwudzieste czwarte sub numero 24 [LM-97].
Kościelnego nic nie mają.
167. Księgi dwudzieste piąte sub numero 25° de anno 1623 ad annum 1631 [LM-303].
[2 dok.:] sine folio – Pojewonie; sine folio – Pojewonie.
168. Księgi dwudzieste szóste sub numero 26 de anno 1623 ad annum 1631 [LM-99].
[9 dok.:] sprawa in ordine 61 – Udria; in ordine 391 de anno 1629 – Kormiałowo; in ordine 432 de anno 1629 – Poniewież; sub anno 1630 in ordine sprawa 566 – praepositura Vilnensis; sub anno 1623 in ordine 25 – Wołpa; sub anno 1623 in ordine 36 – Zygmunciszki; sub anno 1623 in ordine 29 – Niemenczyna; sub anno 1623 in ordine 30 – kaplica ś. Kazimirza; sub anno 1623 in ordine 31 – ruska archidiakonia.

Metryka minoris cancellariae

Regis Stephani

169. Liber unicus [LM-??].

[1 dok.:] fol. 34 – Radoszkowice / Wykupno i dożywocie Radoszkowic przyłączywszy podawanie kościoła.

Zygmunta III°

170. Księgi pierwsze sub numero 1° de anno 1585 ad annum 1589 [LM-72].

[2 dok.:] fol. 89 – Nowy dwór; fol. 91 – Nowy dwór.

171. Księgi wtóre sub numero 2° de anno 1589 ad annum 1610 [LM-76].

[4 dok.:] fol. [vacat] – Grodno; sine folio – Nowy dwór; sine folio – Nowy dwór; sine folio [fol. 741–742] – Kowno.

172. Księgi trzecie sub numero 3° de anno 1599 ad annum 1614 [LM-86].

[7 dok.:] sine folio – Dorszuniszki; fol. 388 [324^{r-v}] – Kuźnica; sine folio – Kudzin; sine folio – bursa; sine folio – Rakanciszki; sine folio – Preny; sine folio – Grawży.

173. Księgi czwarte sub numero 4° de anno 1589 ad annum 1614 [LM-80].

[14 dok.:] sprawa in ordine 35 [fol. 24^v–25^v] – Myszogoła; in ordine 183 – Olita; in ordine 320 – Stokliszki; in ordine 474 – Odelsk; in ordine 479 – Puńsko; in ordine 629 – Kowno; in ordine 638 – Dorszuniszki; in ordine 640 – Wilkiszki; in ordine 664 – Zadoroże; in ordine 667 – Wilkiszki; in ordine 668 – Łódzkie; in ordine 923 – Rumszyszki; in ordine 931 – Wołpa; fol. circa finem 41 – kapituła.

174. Księgi piąte sub numero 5° de anno 1615 ad annum 1618 [LM-92].

[4 dok.:] sprawa 60 [fol. 33^r–34^v] – Bobrujsk; *deest* – Lida; sprawa 46 – cathedra; *deest* – Poszerwienty.

175. Księgi szóste sub numero 6° de anno 1618 ad annum 1619 [LM-95].

[5 dok.:] fol. 42 [86^v–89^r, no. 55] – Smorgonie; fol. 55 – Troki; fol. 6 sub anno 1618 – Sokolany; fol. 10 19 aprilis – Wobolniki; fol. 21 – Łankieliszki.

176. Księgi siódme sub numero 7° de anno 1619 ad annum 1620, 1621, 1622, 1623 [LM-96].

[6 dok.:] sine folio [53^r-54^r, no. 45] – Grodno; sine folio – Wilkomierz; sine folio – Orsza; sine folio – jezuiti nieświcy; sine folio – dominikani smoleńscy; sine folio – jezuiti smoleńscy.

177. Księgi ósme tegoż sub numero 8° sub anno 1623, 1624, 1625, 1626 [LM-100].

[10 dok.:] fol. 3 – Krewo; fol. 95 – Żagorze; fol. 97 – Zamusze; fol. 179 – dominikani szkłewscy; fol. 182 – ciż dominikani; fol. 195 – Białynicze / karmelici; fol. 231 – Sokoldka; fol. 283 – Żyżmory; fol. 441 – franciszkani; fol. 481 – Niemonowice.

178. Księgi dziewięte sub numero 9° de anno 1523, 1524, 1525, 1526 [!/] [LM-101].

Fundacje smoleńskiego biskupstwa.

[3 dok.:] fol. 57 [82^{r-v}] – wilkomirski szpital / Na szpital w Wilkomierzu; fol. 164 – Mozyr / Fundacja na kościół mozyrski gruntów w mieście; fol. 249 – Obele / Fundusz na kościół obelski.

Pastaba. Nurodyti dokumentai iš tikrųjų priklauso LM-102 knygai. Pvz., pirmas dokumentas dabar yra l. 82 ir pavadinamas taip: „Kaduk na domek w Wilkomierzu na szpital wilkomierski“.

179. Księgi dziesiąte sub numero 10 [LM-102].

Kościelnego nic nie mają.

Pastaba. Žr. nr. 178.

180. Księgi jedenaste sub numero 11 [LM-104].

[5 dok.:] fol. 60 – Homel; fol. 69 – Bychów; fol. 97 – dominikani ostrowieńscy; fol. 183 – Słuck; fol. 241 – dominikani grodzieńscy.

[Władysława Czwartego]

181. Księgi dwanaste króla Władysława Czwartego szczęśliwie nam panującego [LM-109?].

182. Księgi piętnaste sub numero 15 de anno 1633 [LM-110?].

[1 dok.:] sine folio – Porozowo / Konfirmacja domów trzech na kościół porozowski w tymże Porozowie.

183–184. W księgach trzynastych [LM-110?] i czternastych [LM-111] kościelnego nic nimasz.

Księgi dekretowe w mniejszej kancelarii

Króla Stefana

185. Księga jedna sub anno 1585 [LM-278].

[3 dok.:] fol. 11 – bernardyni wileńscy; sine folio – sufragan wileński; sine folio – Krewo.

[Zygmunta III]

186. Księgi dekretowe wtóre, Zygmunta III pierwsze sub numero 2° de anno 1589 ad annum 1594 [LM-282].

[2 dok.:] sine folio – cathedra; sine folio – cathedra.

187. Księgi dekretowe trzecie Zygmunta III wtóre sub numero 3° de anno 1595 [LM-??].

3 dok.: fol. 630 – Miadziało / Dekret z Sipowiczany [?] o dworcy miadzialskie; sine folio – kapituła / Dekret kapitule wileńskiej na kommissyją z szlachtą o grunty baksztańskie; sine folio – Oszmiana / Dekret księdzu proboszczowi oszmiańskiemu z jm. panem wojewodą o grunty.

188. Księgi dekretowe czwarte, Zygmunta III trzecie sub numero 4° de anno 1600 ad annum 1604 [LM-290].

[25 dok.:] sine folio – kapituła; sine folio – archidiakon; sine folio – Merecz; sine folio – Oszmiana; sine folio – Troki; sine folio – Porozów; sine folio – Porozów; sine folio – Pobojsk; sine folio – Gieranony; sine folio – Gieranony; sine folio – Iwieniec; folio seq. – Iwieniec; sine folio – Oża; sine folio – kapituła; sine folio – Zygunciszki; sine folio – Kiejdany; sine folio – Lida; sine folio – Zygunciszki;

sine folio – Kobylnik; sine folio – Kobylnik; sine folio – Kobylnik; sine folio – Świr; sine folio – Giedrocie; sine folio – Giedrocie; sine folio – Oszmiana.

189. Księgi dekretowe piąte, Zygmunta III czwarte sub numero 5° de anno 1605 ad annum 1606 [LM-291].

[15 dok.:] fol. 13 – Oża; fol. 32 – Punie; fol. 33 – Punie; fol. 54 – Chochło; fol. 64 – Krewo; fol. 85 – kapituła; fol. 91 – kapituła; fol. 98 – Niemenczyna; fol. 102 – Kowno; fol. 114 – Horodziłowo; fol. 152 – Punie; fol. 154 – Punie; fol. 166 – biskup; fol. 177 – Obolce; fol. 207 – Porozowo.

190. Księgi dekretowe szóste, Zygmunta III piąte sub numero 6 de anno 1615 ad annum 1618 [LM-295].

[9 dok.:] sine folio [5^v–6^r, nr. 6] – Rumszyszki; sine folio [17^v–21^v, nr. 23] – Oszmiana; sine folio – kapituła; sine folio – cathedra; sine folio – seminarium; sine folio – cathedra; sine folio – kapituła; sine folio – Oszmiana; sine folio – kapituła.

191. Księgi dekretowe siódme, Zygmunta III szóste sub numero 7° de anno 1619, 1620, 1622 [LM-300].

[5 dok.:] sine folio [2^v–4^v] – Obolce; sine folio – Wilkomierz; sine folio – Merecz; sine folio – Szaty; sine folio – Merecz.

192. Księgi dekretowe ósme, Zygmunta sódme sub numero 8° de anno 1623, 1624, 1625 [LM-304].

[1 dok.:] fol. 192 [292] – Kowno.

Konkordancija

Dabartinė signatūra	1641 m. rugsė- jis–spalis	1623 m. kovo 11 d.	1623 m. lapkričio 26 d. (originalai)	1641 m. spalio 14–15 d. vicekanclerių knygų revizija
AGAD, IV.B.2	38		40	
AGAD, LVI.G.8	86		80	
LM-???	56			
LM-???	96			
LM-???	103	115	118	
LM-???	109			
LM-???	137			
LM-???	169			
LM-???	182			
LM-???	187			
LM-1/2*	32	37		
LM-3*	3	2	2	
LM-4*		1?	1	
LM-5*	1	4?	3?	
LM-6*	2	5?	4?	
LM-7*	4	7/8?	5	
LM-8*	5	7/36?	6	
LM-9*	[originalas]			
LM-10*	9	11	9	
LM-11*	14	16	8	
LM-12*	15	17	10	
LM-13	87	91	46	
LM-14*	16	18	11	
LM-15*	10	12	13	
LM-16	128	134	146	
LM-17*	8	10	14	
LM-18*	28	33	31	
LM-19*	12	14	18	
LM-20*	25	27	19	
LM-21*	26	28	20	
LM-22*	40	45	45	
LM-23	17	19	21	
LM-24	19	21/37?	22	
LM-25*	29	34?	32	
LM-26 / AGAD, I.A.26	43	48	79	
LM-27*	21	23	25	

Dabartinė signatūra	1641 m. rugsė- jis–spalis	1623 m. kovo 11 d.	1623 m. lapkričio 26 d. (originalai)	1641 m. spalio 14–15 d. vicekancler- ių knygų revizija
LM-28*	44	49	27	
LM-29*	37		42	
LM-30*	39	44	43	
LM-31	73	77	41	
LM-32*		30	30	
LM-33	30	32	28	
LM-34	142	148	138	
LM-35	46	51?	48	
LM-35 (XVIII a.)	121?	104		
LM-36	31	31	29	
LM-37*	72	76	50	
LM-38	77	81	52	
LM-39	83	87	51	
LM-40	[Vilniaus žemės teismo kn.]	152	142	
LM-41	88	65?	49	
LM-42*	64	68	78	
LM-42 (XVIII a.)	122	105		
LM-43*	63	67	56	
LM-44*	59	63	55	
LM-45	82	86?	86	
LM-46*	61	65	57	
LM-47*	94	98	94	
LM-48	48	53	58	
LM-49*	57?, 74?	92	81	
LM-50	52	78	62	
LM-51*	57?, 74?	61	60	
LM-52*	55	100?	68	
LM-53	81	85/101?	64	
LM-54	79	83		
LM-55	53			
LM-55 (XVIII a.)	123	106		
LM-56	101	113	107	
LM-57	100	111	99, 100	
LM-58		121	102	
LM-58 (XVIII a.)	126	109		

Dabartinė signatūra	1641 m. rugsė- jis–spalis	1623 m. kovo 11 d.	1623 m. lapkričio 26 d. (originalai)	1641 m. spalio 14–15 d. vicekanclerių knygų revizija
LM-59	104/105	117	108	
LM-60	104/105	116	104	
LM-61	[originalas]			
LM-62	111	123	105	
LM-63	112	124	101	
LM-64	106	118	106	
LM-65	[originalas]			
LM-66	113	125	109	
LM-67	110	122	111	
LM-68	115	127		
LM-69	114	126		
LM-70*	116	128	112	
LM-71*	102	114		
LM-72	170			1
LM-73	119	131	115? / 116?	
LM-74			115? / 116?	
LM-75	[Livonija]	162		
LM-76	171			2
LM-77	143	166	119? / 120?	
LM-78	146	169	119? / 120?	
LM-79	[Livonija]	164?		
LM-79 (XVIII a.)	127			
LM-80	173			3
LM-81	[Livonija]	161		
LM-82	[Livonija]	165		
LM-83	148	171		
LM-84	155	178		
LM-85	150	173		
LM-86	172			4
LM-87	[Livonija]	163/184?		
LM-88	151	174		
LM-89	157	180		
LM-90	160	183		
LM-91	159	182		
LM-92	174			5
LM-93	162	185		
LM-94	[miestiečių apeliacijos]			6
LM-95	175			7

Dabartinė signatūra	1641 m. rugsė- jis–spalis	1623 m. kovo 11 d.	1623 m. lapkričio 26 d. (originalai)	1641 m. spalio 14–15 d. vicekancler- ių knygų revizija
LM-96	176			8
LM-97	166	189		
LM-98	[Livonija]			
LM-99	168			
LM-100	177			9
LM-101	178			10
LM-102	179			11
LM-103				
LM-104	180			12
LM-105				
LM-106				
LM-107				
LM-108				
LM-109	181?			13
LM-110?	183?			14
LM-111?	184?			
LM-112				15
LM-113				
...				
LM-221*	6			
LM-222*	7		7	
LM-223*	[originalas]	6/36?		
LM-224*	24	26		
[LM-224a] / AGAD, II.A.5	22	24		
LM-225*	[maršalo teismo knyga]	8?	15	
LM-226*	23	25	16	
LM-227*	11	13?	17	
LM-228*	129	135	147	
LM-229*	20	22	24	
LM-230*	130	136	122	
LM-231*	18	20	23	
LM-232	124?	108		
LM-233	132	138	123? / 124?	
LM-234*	131	137	123? / 124?	
LM-235*	41	46	44	
LM-236	125?			
LM-237	134	139	127	
LM-238	133	140	126	

Dabartinė signatūra	1641 m. rugsė- jis–spalis	1623 m. kovo 11 d.	1623 m. lapkričio 26 d. (originalai)	1641 m. spalio 14–15 d. vicekanclerių knygų revizija
LM-239	47	52	47	
LM-240	135	141	134? / 139? / 140? / 141?	
LM-241	136	144	134? / 139?	
LM-242	[Vilniaus pilies teismo kn.]	142	134? / 139? / 140? / 141?	
LM-243	[Vilniaus pilies teismo kn.]	143	140? / 141?	
LM-244	139	145	130	
LM-245	140	146	133	
LM-246	141	147	135	
LM-247	[Vilniaus pilies teismo kn.]	149	137	
LM-248*	51	56	65	
LM-249*	69	73	53	
LM-250	[Vilniaus pilies teismo kn.]	150	132	
LM-251*	71	75	69	
LM-252	[Vilniaus pilies teismo kn.]	151	131	
LM-253	[Vilniaus pilies teismo kn.]	153	144	
LM-254*	99	103	66	
LM-255	[Vilniaus pilies teismo kn.]	154	136	
LM-256	[Vilniaus pilies teismo kn.]	155	129	
LM-257	98	102	89	
LM-258	49	54	54	
LM-259	91	95?	90	
LM-260	[Vilniaus pilies teismo kn.]	156	143	
LM-261*	58	62	67	
LM-262	[Vilniaus pilies teismo kn.]	157	128	
LM-263	78	82	91	
LM-264*	62	66	93	
LM-265	50	55		
LM-266	75	79	63	

Dabartinė signatūra	1641 m. rugsė- jis–spalis	1623 m. kovo 11 d.	1623 m. lapkričio 26 d. (originalai)	1641 m. spalio 14–15 d. vicekancler- ių knygų revizija
LM-267	68	72	59	
LM-268	70	74	61?	
LM-269	92	96	82	
LM-270	80	84		
LM-271	90	94	92	
LM-272*	107	119	103	
LM-273*	[miestiečių apelacijos, originalas]	158		
LM-274	108	120	110	
LM-275	117	129	113	
LM-276*	[miestiečių apelacijos, originalas]	159		
LM-277	144	167		
LM-278	185			16
LM-279	120	132	117	
LM-280	[miestiečių apelacijos, originalas]	160		
LM-281	118	130	114	
LM-282	186			17
LM-283	153	176	121	
LM-284	147	170		
LM-285				18
LM-286	154	177		
LM-287	145	168		
LM-288	149	172		
LM-289	156	179		
LM-290	188			19
LM-291	189			20
LM-292	152	175		
LM-293	158	181		
LM-294	161			21
LM-295	190			22
LM-296	164	187		
LM-297	163	186		
LM-298				23
LM-299				24
LM-300	191			25

Dabartinė signatūra	1641 m. rugsėjis–spalis	1623 m. kovo 11 d.	1623 m. lapkričio 26 d. (originalai)	1641 m. spalio 14–15 d. vicekanclerių knygų revizija
LM-301	165	188		
LM-302	[miestiečių apeliacijos, originalas]			
LM-303	167			
LM-304	192			26
LM-305	[miestiečių apeliacijos, originalas]			27
LM-306	[miestiečių apeliacijos, originalas]			
LM-307				28
LM-308				28a
LM-309				29
LM-310				
LM-311				
LM-312				
LM-313				30
LM-314				31
LM-315				31a
LM-316				
LM-317				
LM-318				32
LM-319				
...				
LM-523*	13	15	12	
LM-524*	33	35	34	
LM-525	[Livonija]			
LM-526*	35?	39	37	
LM-527*	36?	38	36	
LM-528*	67	71	74	
LM-528 _[a]	60		85	
LM-529*	76	80		
LM-530*	54	60		
LM-531*	89	93		
LM-532*	97	85/101?		
...				
LM-559	27	29	71? / 72?	
LM-560*	95	99	71? / 72?	

Dabartinė signatūra	1641 m. rugsė- jis–spalis	1623 m. kovo 11 d.	1623 m. lapkričio 26 d. (originalai)	1641 m. spalio 14–15 d. vicekancele- rių knygų revizija
LM-561	34	41	39	
LM-562	42	47	77	
LM-563	45	50	70	
LM-564*	84	88	84	
LM-565	65	69	75	
LM-566	ne LDK kance- liarijos knyga			
LM-567*	93	97	88	
LM-568	85	89		
LM-579	66?	70?		

THE UNKNOWN 1641 LIST OF BOOKS
OF THE LITHUANIAN METRICA

Darius Antanavičius

Summary

The Vilnius Chapter collections (F 43) at the Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences contain a unique inventory of Lithuanian Metrica books, compiled in September–October 1641, that has hitherto escaped the attention of the Lithuanian Metrica researchers. It was compiled by the notary public at the time, Priest Laurynas Mocarski (Wawrzyniec Mocarski), who in 1645 became the chancellor of the Vilnius Diocese, and in 1648 – the Vilnius Cathedral Chapter canon; he died in 1657.

The Bishop of Vilnius himself, Abraomas Vaina (Woyna, 1569–1649), ordered Mocarski to complete this task, to register documents entered into the Lithuanian Metrica books relating to the churches, monasteries and convents, seminaries, bishops, priests, etc. in the territory of the Vilnius Diocese. Mocarski had easy access to the Lithuanian Metrica books: the chancellor at the time, Albrycht Stanisław Radziwiłł (1593–1656), was renowned for favouring the clergy, what is more, the regents at his chancery were Catholic priests – Vilnius canons.

Taking into account the scale of the task, which was completed in such a short time (he thoroughly looked through and registered material from over 200 books in the space of two months), there is no doubt that Mocarski had several assistants, even though he attributed the entire task to himself in the inventory title. These people were probably lower ranked Grand Duchy of Lithuania chancery officials, who had been appointed by the new chancellor's books regent Jan Dowgiałło Zawisza (ca 1597–1661), as they handled the books on a daily basis and were the most familiar with their specifics.

The documents found in the books relating to the Vilnius Diocese are registered in the inventory as follows. First, the book would be specified, the leaf (fol.) would be given in the inside margin, the document title would be entered in the main section enclosed within a border, usually taken from file registers, while in the outer margin there would be a unique keyword (e.g., Vilnius, Kaunas, Merkinė, Vilnius Chapter, Cathedral, Franciscans, Jesuits, etc.) that would be referred to in an index at the end of the manuscript. The document annotations are written in Polish, and simply repeat the titles of the predominantly Ruthenian documents. This is likely, as a review of the already published Lithuanian Metrica books shows, comparing the document titles with those entered in the inventory. There are some omissions, i.e., not all documents relating to the Vilnius Diocese were noticed and entered, but that is understandable.

Due to objective gaps, Mocarski's list cannot be considered a fully-fledged inventory of the Lithuanian Metrica books, but, lacking other material, it is nonetheless an important and useful auxiliary source helping researchers understand the development of the whole complex of the Lithuanian Metrica books and subtleties in the history of individual books.

One of the most important results of this publication is that it helped create as accurate as possible concordance between the books mentioned in the inventory and the known Lithuanian Metrica books, without which Mocarski's work would be of little benefit and not be used at all.